

2 Ιανουαρίου, 1991

[ΣΑΒΒΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΗΒΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υποθέσεις Αρ. 648/87 και 198/88).

Διάταγμα επίταξης — Εκδόθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών με εκχώρηση εξουσίας από το Υπουργικό Συμβούλιο — Το διάταγμα κρίθηκε αναγκαίο και επικουρικό — Η διαδικασία απαλλοτρίωσης προχωρούσε παράλληλα.

Διάταγμα επίταξης και διάταγμα απαλλοτρίωσης — Έγιναν κατ' εφαρμογή της ήδη υφιστάμενης ρυμοτομίας προς επιδίωξη σκοπού δημόσιας ωφέλειας — Το ρυμοτομικό σχέδιο δεν προσβλήθηκε από τους αιτητές και κατά συνέπεια έγινε τελειωτικό. 5

Διάταγμα απαλλοτρίωσης — Ισχυρισμός περί άλλης ενδεδειγμένης λύσης αναφορικά με την κατασκευή έργου που οδήγησε στο διάταγμα απαλλοτρίωσης πρέπει να αποδειχθεί με μαρτυρία που θα προσκομιστεί και όχι απλώς με άποψη του Επαρχιακού Μηχανικού του Τμήματος Δημοσίων Έργων. 10

Με την πρώτη προσφυγή προσβάλλεται διάταγμα επίταξης που εκδόθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών και αφορά μέρος της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητών που βρίσκεται στην Πάφο. Αντικείμενο της δεύτερης προσφυγής είναι διάταγμα απαλλοτρίωσης που εκδόθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών για την ίδια ακίνητη ιδιοκτησία. Οι διάδικοι ζήτησαν να συνεκδικαστούν οι δύο προσφυγές διότι τα εγείρομενα σε αυτές νομικά σημεία ήταν βασικά τα ίδια. 15 20

Τρεις ήταν οι βασικοί λόγοι ακύρωσης που προβλήθηκαν από τους αιτητές και που αφορούν και στις δύο προσφυγές, όπως προκύπτει από τα νομικά σημεία τους και τις γραπτές αγορεύσεις:

(i) Ο καθ' ου η αίτηση δεν είχε αρμοδιότητα να επιτάξει ή να 25

απαλλοτριώσει ιδιοκτησίες μέσα στα δημοτικά όρια, όπου αρμόδια αρχή είναι ο δήμος, ο οποίος μάλιστα κατά το άρθρο 23.8 του Συντάγματος δεν έχει αρμοδιότητα επίταξης, διάταξη η οποία καταστρατηγείται με τη μεθόδευση του καθ' ου η αίτηση.

5 (υ) Το επίδικο διάταγμα αποτελεί εφαρμογή ευρύτερου πολεοδομικού σχεδίου το οποίο έπρεπε να υπαχθεί στον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο 90/72 πράγμα που δεν έγινε, με αποτέλεσμα να μην ακολουθηθεί η διαδικασία του νόμου αυτού όπως επιβαλόταν αφού ο νόμος αυτός ήταν ειδικός επί του προκειμένου και δεν μπορούσε να παρακαμφθεί.

10 (υι) Ο καθ' ου η αίτηση επέλεξε την πλέον οδυνηρή για τους αιτητές λύση με την κατασκευή πρανούς ενώ την λιγότερο οδυνηρή λύση με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης, πάντοτε σχετικά με την κατασκευή γέφυρας, υποστήριξε και ο Επαρχιακός Μηχανικός του Τμήματος Δημοσίων Έργων Πάφου. Ακόμη, το έργο μπορούσε να επιτευχθεί με την επίταξη και απαλλοτρίωση μικρότερης έκτασης και, κατά συνέπεια, μικρότερο δυσμενή επηρεασμό της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητών.

15 (υζ) Ο καθ' ου η αίτηση ισχυρίστηκε ότι είχε εξουσία να προβεί στην επίταξη και την απαλλοτρίωση, εξουσία που νόμιμα του είχε εκχωρήσει το Υπουργικό Συμβούλιο. Ισχυρίστηκε επίσης ότι οι αιτητές κωλύονταν γιατί δεν είχαν υποβάλει ένσταση ούτε για τα ρυμοτομικά σχέδια της 9.7.1982 που προηγήθηκαν ούτε για την απαλλοτρίωση της ίδιας ακίνητης ιδιοκτησίας που επηρεάζετο από την επίταξη. Ακόμη ότι η σκοπιμότητα της επίταξης δεν μπορούσε να εξεταστεί ύστερα από τη δημοσίευση του Διατάγματος Απαλλοτρίωσης, σκοπός του οποίου ήταν η εξυπηρέτηση του ίδιου σκοπού δημοσίας ωφέλειας που αναφέρετο στο Διάταγμα επίταξης.

20 Τέλος, ο καθ' ου η αίτηση ισχυρίστηκε ότι ενήργησε ορθά και μέσα στα πλαίσια των προνοιών του Συντάγματος και της σχετικής νομοθεσίας και ότι η επιλογή της κατασκευής πρανούς αντί τοίχου αντιστήριξης ήταν η ορθή και η πλέον ενδεδειγμένη. Ένας επιπρόσθετος ισχυρισμός του καθ' ου η αίτηση ήταν ότι ο επηρεασμός των τεμαχίων των οποίων μέρος απαλλοτριώνετο δεν εκρίνετο ουσιώδης ενώ η διαπλάτνωση και βελτίωση της λεωφόρου θα επέφερε ουσιαστική αύξηση της αξίας των επηρεαζομένων παρόδων ιδιοκτησιών.

25 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας τις προσφυγές, αποφάσισε ότι:

30 1. Η εκτέλεση του επίδικου έργου είχε αναληφθεί από κοινού από το Δήμο και την Κυβέρνηση γιατί εξυπηρετούσε γενικότερους σκοπούς οδικής ασφάλειας και βελτίωση της κυκλοφοριακής διακίνησης από και προς την Πάφο με κάλυψη της δαπάνης κατά τα 4/5 από την Κυβέρνηση και 1/5 από το Δήμο Πάφου. Συνεπώς, η απαλλοτρίωση που έγινε με διάταγμα του Υπουργού Εσωτερικών

35 εμπύπτει μέσα στα πλαίσια των εξουσιών που παρέχονται στην

Κυβέρνηση από το Σύνταγμα. Ειδικά για το διάταγμα επίταξης για το οποίο εξουσία δεν παρέχεται από το Σύνταγμα στους δήμους, η Κυβέρνηση ορθά προέβηκε στην προώθησή του εφόσον επρόκειτο για σκοπό δημόσιας ωφέλειας. Ο Υπουργός Εσωτερικών ενήργησε μέσα στα πλαίσια των εξουσιών που του εκχώρησε το Υπουργικό Συμβούλιο βάσει του Νόμου Περί Εκχωρήσεως της Ενασκήσεως των Εξουσιών των Απορρευουσών εκ τινος Νόμου, του 1962 (Ν. 23/62). Το διάταγμα επίταξης κρίθηκε αναγκαίο και επικουρικό. Η διαδικασία της απαλλοτριώσεως προχωρούσε πα-
5
10

2. Η κατασκευή του όλου έργου που η εφαρμογή του κρίθηκε αναγκαία με τη δημοσίευση γνωστοποίησης ρυμοτομίας το 1982 είχε θεωρηθεί πολεοδομικό έργο πρωταρχικής σημασίας και προτεραιότητας για την Πάφο. Το ρυμοτομικό σχέδιο του 1982 δεν προσβλήθηκε από τους αιτητές και, κατά συνέπεια, έγινε τελειωτικό. Επομένως, η επίταξη και απαλλοτριώση έγιναν κατ' εφαρμογή της ήδη υφιστάμενης ρυμοτομίας προς επιδίωξη σκοπού δημόσιας ωφέλειας. Συνεπώς, ο ισχυρισμός των αιτητών για παρανομία του όλου σχεδίου και μη συμμόρφωσή του με τις διαδικασίες που προνοεί ο Νόμος δεν ευσταθεί.
15
20

3. Αναφορικά με τον τρίτο προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης, οι αιτητές δεν προσκόμισαν καμία μαρτυρία σε απόδειξη των ισχυρισμών τους ότι η λύση με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης αντί πρανούς ήταν η πλέον ενδεδειγμένη υπό τα περιστατικά της υπόθεσης. Βασίστηκαν απλώς στην παρατήρηση του Επαρχιακού Μηχανικού του Τμήματος Δημοσίων Έργων Πάφου του οποίου την άποψη μελέτησε προσεκτικά το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως αλλά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τόσο αισθητικά όσο και λειτουργικά η λύση της κατασκευής πρανούς αντί τοίχου αντιστήριξης, η οποία ήταν και η πλέον οικονομική, υπερεφεύσε της άλλης.
25
30

Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα.

Προσφυγές.

Προσφυγές εναντίον της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών με την οποία εκδόθηκαν διατάγματα επίταξης και απαλλοτριώσεως ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητών που βρίσκεται στην Πάφο.
35

Κ. Ταλαρίδης με Γ. Τριανταφυλλίδη, για τους αιτητές.

Κλ. Θεοδούλου (Κα.), Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τον καθ' ου η αίτηση.

Cur. adv. vult. 40

Ο Δικαστής κ. Σαββίδης ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

5 ΣΑΒΒΙΔΗΣ, Δ: Το αντικείμενο της Προσφυγής 648/87 είναι διάταγμα επίταξης που εκδόθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών και αφορά μέρος της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητών με αριθμούς Τεμαχίων 106/6, 106/5, 106/4, 106/2, 1664/4 και 5, 106/1/1 και 106/1/2 που βρίσκονται στην Πάφο, και το οποίο δημοσιεύτηκε στο 3ο Παράρτημα, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας 10 της 17/7/1987 με Αριθ. Γνωστοποίησης 1183.

15 Το αντικείμενο της Προσφυγής 198/88 είναι διάταγμα απαλλοτρίωσης που εκδόθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών για την ίδια ακίνητη ιδιοκτησία που αναφέρεται πιο πάνω και που δημοσιεύτηκε στο 3ο Παράρτημα, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας ημερ. 19/2/1988 με Αριθ. Γνωστοποίησης 198.

20 Παρόλο που μεταξύ των δύο προσφυγών μεσολάβησε χρονικό διάστημα περίπου έξι μηνών οι δικηγόροι των διαδίκων δήλωσαν πως τα νομικά σημεία που εγείρονται είναι βασικά τα ίδια και ζήτησαν να συνεχδικαστούν.

25 Οι αιτητές με τις πιο πάνω προσφυγές προσβάλλουν τόσο το διάταγμα επίταξης όσο και το διάταγμα απαλλοτρίωσης ως άκυρα και στερημένα οποιουδήποτε αποτελέσματος. Για το διάταγμα επίταξης προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι δημοσιεύτηκε χωρίς να έχει εκδοθεί γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης ενώ πρόκειται για έργο το οποίο θα είναι μόνιμο και δε θα μπορούσε να εξυτηρηθεί με την επίταξη και εν πάση περιπτώσει η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την έκδοσή του ήταν ελαττωματική. 30 Σχετικά με το διάταγμα απαλλοτρίωσης οι αιτητές ισχυρίζονται ότι η Δημοκρατία και συγκεκριμένα ο Υπουργός Εσωτερικών δεν είχε αρμοδιότητα έκδοσης διατάγματος απαλλοτρίωσης ιδιοκτησίας που βρίσκεται μέσα στα δημοτικά όρια και εν πάση περιπτώσει τόσο η επίταξη 35 όσο και η απαλλοτρίωση εκδόθηκαν ύστερα από εσφαλμένη διαδικασία και παράβαση τόσο των τύπων όσο και του Νόμου και ο καθ' ου η αίτηση ενήργησε καθ' υπέρβαση εξουσίας.

Οι προσφυγές επιδόθηκαν και στο Δήμο Πάφου ως ενδιαφερόμενο πρόσωπο αλλά σε κάποιο στάδιο της διαδικασίας ο δικηγόρος που παρουσιάστηκε για το Δήμο Πάφου ζήτησε άδεια να αποσυρθεί γιατί όπως δήλωσε η διαδικασία αφορούσε τους αιτητές και τη Δημοκρατία και όχι το Δήμο Πάφου. 5

Σύμφωνα με το Διάταγμα Επίταξης που δημοσιεύτηκε με τη Γνωστοποίηση Αριθ. 1183, το οποίο αναφέρεται στα επίδικα και άλλα κτήματα στην ενορία Αγίου Θεοδώρου της Πόλης Πάφου και που εκδόθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Περί Επιτάξεως Ιδιοκτησίας Νόμου 21/62 όπως τροποποιήθηκε με τους Νόμους 50/66 μέχρι 43/86, η επίταξη "... είναι αναγκαία για τους πιο κάτω σκοπούς δημόσιας ωφέλειας, δηλ. για τη δημιουργία, συντήρηση και ανάπτυξη των κοινωνιών στη Δημοκρατία ή οποιοδήποτε από τους σκοπούς αυτούς και η επίταξη της επιβάλλεται για τους πιο κάτω λόγους, δηλ. για σκοπούς βελτίωσης των Λεωφόρων Γρίβα Διγενή και Αθηνών στην πόλη Πάφου." 10 15

Στη συνέχεια δημοσιεύτηκε στο 3ο Παράρτημα, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 20 Νοεμβρίου, 1987, Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσεως σύμφωνα με τον Περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμο (Νόμοι 15/62 μέχρι 148/85) με Αριθ. Γνωστοποίησης 1730 από τον Υπουργό Εσωτερικών για τους σκοπούς δημόσιας ωφέλειας που αναφέρονται στο διάταγμα "... δηλ. για τη δημιουργία, συντήρηση και ανάπτυξη των κοινωνιών στη Δημοκρατία ή οποιοδήποτε από τους σκοπούς αυτούς και η απαλλοτριώσή της επιβάλλεται για τους πιο κάτω λόγους, δηλ. για σκοπούς βελτίωσης των Λεωφόρων Γρίβα-Διγενή και Αθηνών στην πόλη της Πάφου." 20 25 30

Οι αιτητές δεν υπέβαλαν ένσταση εναντίον της απαλλοτριώσεως μετά τη δημοσίευση της πιο πάνω γνωστοποίησης. Ο καθ' ου η αίτηση μετά που εξέπνευσε η περίοδος για υποβολή ενστάσεων προέβηκε στην έκδοση διατάγματος απαλλοτριώσεως που δημοσιεύτηκε στο 3ο Παράρτημα, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας 35

στις 19/2/1988 με Αριθμό Γνωστοποίησης 198.

Τα νομικά σημεία στα οποία στηρίζεται η πρώτη Προσφυγή, 648/87, που στρέφεται εναντίον της επιτάξεως, όπως αναφέρονται στην αίτηση, είναι τα πιο κάτω:-

5 "(1) Το επίδικον Διάταγμα έχει δημοσιευθεί χωρίς να
έχει δημοσιευθεί Γνωστοποίησης Απαλλοτριώσεως των
γαιών αι οποίαι επηρεάζονται από αυτό, ενώ πρόκειται
περί της κατασκευής έργου το οποίο θα είναι μόνιμον
και δεν θα δύναται να εξυπηρετηθεί μόνον δι' επιτάξε-
10 ως.

(2) Τούτο εξεδόθη κατόπιν ελαττωματικής διαδικα-
σίας και/ή παραβάσεως ουσιώδους τύπου.

15 (3) Η επίδικος επίταξις εβασίσθη επί πολεοδομικού
σχεδίου το οποίον έχει ετοιμασθεί δυνάμει του νόμου
περί πολεοδομίας του 1972 ο οποίος δεν ετέθη εν ισχύι,
το δε πολεοδομικόν αυτό σχέδιον ούτε έχει δημοσιευθεί
ούτε έχει εγκριθεί υπό οιασδήποτε αρχής και επομένως
είναι παράνομον.

20 (4) Η πραγματοποίησης της επιτάξεως θα καταστρέ-
ψει το φυσικόν περιβάλλον και την παραδοσιακήν μορ-
φήν της πόλεως Πάφου.

25 (5) Η προτεινόμενη διαπλάτυνσις δεν θα εξυπηρετή-
σει οιανδήποτε πραγματικήν ανάγκην, δεν υπάρχει συμ-
φόρησις τροχαίας, και δεν υπάρχει επείγουσα ανάγκη
πραγματοποιήσεως του σχεδίου, ούτως ώστε να επιτα-
χθούν αι ιδιοκτησθαί των Αιτητών.

30 (6) Η αρμοδία αρχή δεν εμελέτησε υπαλλακτικάς με-
θόδους κατασκευής του δρόμου ούτως ώστε να επηρεα-
σθούν ολιγότερον ή να επιβαρυνθούν ολιγότερον αι
ιδιοκτησθαί των Αιτητών.

(7) Η κατασκευή νησίδων ως μέρος της προτεινομέ-
νης διαπλάτυνσεως, αποτελεί λύσιν η οποία από πολεο-

δομικής απόψεως είναι εσφαλμένη, δύναται να οδηγήσει εις τροχαία δυστυχήματα, και οι σκοποί της διαπλατύνσεως, δηλ. η δημιουργία δρόμου διπλής κατευθύνσεως θα ηδύνατο να επιτευχθεί δια διαχωριστικής λωρίδος στενοτέρας εις πλάτος.

5

(8) Η επίδικος επίταξις αποτελεί παράβασιν του νόμου εις την ουσίαν, και έχει αποφασισθεί καθ' υπέρβασιν και/ή κατάχρησιν εξουσίας."

Τα νομικά σημεία στη δεύτερη Προσφυγή, 198/88, που στρέφεται εναντίον της απαλλοτριώσεως, όπως αναφέρονται στην αίτηση, είναι τα πιο κάτω:-

10

"1. Η Δημοκρατία και συγκεκριμένως ο Υπουργός Εσωτερικών δεν έχει αρμοδιότητα εκδόσεως Διατάγματος Απαλλοτριώσεως ιδιοκτησίας κειμένης εντός των ορίων Δήμου. Αι ιδιοκτησίαι των Αιτητών ευρίσκονται εντός των ορίων του Δήμου Πάφου. Εντός των ορίων αυτών δεν έχει αρμοδιότητα απαλλοτριώσεως ο Υπουργός Εσωτερικών και/ή δεν έχει αρμοδιότητα απαλλοτριώσεως ιδιοκτησίας διά τους σκοπούς τους οποίους έχει εκδοθεί το επίδικον Διάταγμα Απαλλοτριώσεως.

15

20

2. Το Επίδικον Διάταγμα Απαλλοτριώσεως αποτελεί εφαρμογή ευρύτερου πλεοδομικού σχεδίου το οποίον εις την ουσίαν είναι Τοπικόν Σχέδιον ή Σχέδιον Περιοχής εντός της εννοίας των όρων αυτών όπως καθορίζονται εις τα άρθρα 11 και 13 του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου 90/72. Το επίδικον Διάταγμα εξεδόθη χωρίς να ακολουθηθεί η υπό του προειρημένου νόμου προβλεπόμενη διαδικασία διά την κατάρτισιν τοπικού Σχεδίου ή Σχεδίου Περιοχής και/ή η διαδικασία απαλλοτριώσεως η οποία προβλέπεται εις τον προειρημένον Νόμον.

25

30

3. Ο καθ' ου η Αίτησις δεν έχει τηρήσει την αρχήν του επηρεασμού του δικαιώματος ιδιοκτησίας των Αιτητών κατά τον δυνατόν ολιγώτερον οδυνηρόν τρόπον

35

5 και διά του Διατάγματος απαλλοτριώνεται ιδιοκτησία η οποία δεν είναι αναγκαία διά τους σκοπούς της απαλλοτριώσεως. Συγκεκριμένως εις την περίπτωση του Τεμαχίου 1664/4 απαλλοτριώνεται γη διά την κατασκευήν πρανούς ενώ εάν η κατασκευή γεφύρας επρόκειτο να γίνει διά τοίχου αντιστηρίξεως αντί πρανούς τότε θα εχρειάζετο ολιγώτερα γη προς απαλλοτριώσιν.

10 4. Η κατασκευή νησίδων ως μέρος της προτεινομένης βελτιώσεως και/ή διαπλατύνσεως των Λεωφόρων Γρόβα-Διγενή και Αθηνών εντός των δημοτικών ορίων της πόλεως Πάφου είναι από πολεοδομικής απόψεως λύσις η οποία επηρεάζει δυσμενέστερα τους Αιτητάς
15 αντί διαχωριστικής λωρίδος εις το μέσον του καταστώματος και επομένως επελέγη υπό της Καθ' ης η Αίτησις η χειροτέρα λύσις διά τους ιδιοκτήτας.

5. Το επίδικο Διάταγμα εξεδόθη κατόπιν εσφαλμένης διαδικασίας και/ή ουσιώδους παραβάσεως τύπου και/ή κατά παράβασιν του νόμου εις την ουσίαν και/ή καθ' υπέρβασιν και/ή κατάχρησιν εξουσίας."

20 Τα σημεία που αναφέρονται στις παραγράφους 4, 5, 6 και 7 της Προσφυγής 648/87 και το σημείο 3 στην Προσφυγή 198/88 και μερικώς το σημείο 4 στην πραγματικότητα αποτελούν ένσταση τόσο στην επίταξη όσο και στην
25 απαλλοτρίωση με βάση πραγματικά γεγονότα που αποτελούν θέμα μαρτυρίας.

Στις γραπτές αγορεύσεις του και στις δυο προσφυγές, ο ευπαίδευτος δικηγόρος των αιτητών περιορίστηκε σε τρεις βασικούς λόγους που είναι οι ίδιοι και στις δυο προσφυγές και είναι οι πιο κάτω:-

30 **ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ.** Η Δημοκρατία και συγκεκριμένα ο Υπουργός Εσωτερικών ο οποίος εξέδωσε τα Διατάγματα Επίταξης και Απαλλοτρίωσης δεν είχε αρμοδιότητα να επιτάξει ή να απαλλοτριώσει ιδιοκτησίες μέσα στα δημοτικά όρια. Τα επίδικα διατάγματα αναφέρονται σε ακίνητα μέσα στα όρια του Δήμου Πάφου και σύμ-

35

φωνα με τους Περί Οδών και Οικοδομών Νόμους η αρμόδια αρχή μέσα στην περιοχή δημοτικών ορίων είναι ο δήμος. Επίσης θέματα που αφορούν την εφαρμογή των Διατάξεων του Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου (90/72) εντός των ορίων του δήμου, υπάγονται στη δικαιοδοσία του δήμου ο οποίος ενεργεί ως Πολεοδομική Αρχή για τους σκοπούς του Νόμου, σύμφωνα με το Άρθρο 84, παράγραφος (α) του Νόμου. Επίσης σύμφωνα με την παράγραφο (ε) του Άρθρου 84 ο δήμος έχει αρμοδιότητα για την κατασκευή, συντήρηση, καθαριότητα, φωτισμό κ.λ.π. των οδών και γεφυρών και ελέγχει την κατασκευή, μετατροπή, κλείσιμο ή αλλαγή κατεύθυνσης οποιωνδήποτε οδών, γεφυρών κ.λ.π.

Κατά συνέπεια, ο Υπουργός και το Υπουργικό Συμβούλιο δεν είχαν αρμοδιότητα επίταξης ή απαλλοτρίωσης ιδιοκτησίας μέσα στα δημοτικά όρια του δήμου για το σκοπό κατασκευής έργων που εμπíπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δήμου.

Ισχυρίστηκε επίσης, ότι ο Δήμος Πάφου εν πάση περιπτώσει δεν έχει αρμοδιότητα επίταξης ιδιοκτησίας γιατί σύμφωνα με το Άρθρο 23.8 του Συντάγματος επίταξη ιδιοκτησίας μπορεί να γίνει μόνο από τη Δημοκρατία ή την Κοινοτική Συνέλευση. Κατ' εφαρμογή των προνοιών του Συντάγματος ο Νόμος 21/62 δίνει δικαίωμα επίταξης μόνο στη Δημοκρατία και στην Κοινοτική Συνέλευση αλλά όχι σε Δημοτική Αρχή.

Ο Συνταγματικός Νομοθέτης προτίμησε να δοθεί στο δήμο μόνο η εξουσία της απαλλοτρίωσης ούτως ώστε ο δήμος να μη δύναται να παίρνει κατοχή της περιουσίας των δημοτών εκτός αν προηγουμένως καταβάλει την αποζημίωση για την απαλλοτρίωση. Έτσι με τον έμμεσο τρόπο της επίταξης το Υπουργικό Συμβούλιο καταστράτηγει το Άρθρο 23.8 του Συντάγματος.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ. Το επίδικο Διάταγμα αποτελεί εφαρμογή ευρύτερου πολεοδομικού σχεδίου το οποίο σύμφωνα με τον ισχυρισμό των αιτητών

5 μπορεί να ονομασθεί είτε τοπικό σχέδιο είτε σχέδιο περιοχής μέσα στην έννοια των όρων αυτών όπως καθορίζονται στα Άρθρα 11 και 13 του Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου 90/72. Στην προκειμένη περίπτωση δεν τηρήθηκαν οι πρόνοιες του Άρθρου 12 του Νόμου που προβλέπουν για τη σύσταση "Κοινού Συμβουλίου" στο οποίο αντιπροσωπεύεται η τοπική αρχή στην περιοχή της οποίας εφαρμόζεται το σχέδιο και η οποία αποτελεί συμβουλευτικό όργανο του Υπουργού για την εκπόνηση σχεδίου.

10 Αρμόδια αρχή σύμφωνα με τον Περί Δήμων Νόμο είναι το δημοτικό συμβούλιο το οποίο ενεργεί και ως τοπική πολεοδομική αρχή για τους σκοπούς του Νόμου 90/72. Στην προκειμένη περίπτωση η όλη διαδικασία της ετοιμασίας του σχεδίου έγινε από τα αρμόδια κυβερνητικά
15 τμήματα χωρίς να ακολουθηθεί η διαδικασία την οποία προβλέπει ο Νόμος 90/72 και επομένως τα εχέγγυα δημοσίευσης του σχεδίου, υποβολής ενστάσεων και απόφασης επί των ενστάσεων από το Υπουργείο και τελικά από το Υπουργικό Συμβούλιο δεν τηρήθηκαν.

20 Κατά την εισήγηση των ευπαιδευτων δικηγόρων των αιτητών εφόσο υπάρχει ειδικός νόμος πολεοδομικού προγραμματισμού και επιβολής περιορισμών επί της ιδιωτικής ιδιοκτησίας δε δύναται να ακολουθηθεί άλλη διαδικασία εκτός εκείνης η οποία προβλέπεται από τον ειδικό
25 νόμο ούτε δύναται να παρακαμφθεί ο Νόμος με την ετοιμασία πολεοδομικών σχεδίων με άλλο τρόπο και τη μη δημοσίευση τους όπως προβλέπεται.

ΤΡΙΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ. Ενώ υπήρχαν υπαλλακτικές λύσεις για την κατασκευή της γέφυρας, η μια, η λιγότερο οδυνηρή, με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης με την οποία θα αφαιρείτο μικρότερο μέρος της ιδιοκτησίας των αιτητών και, η άλλη, η πλέον οδυνηρή, με την κατασκευή πρανούς με αποτέλεσμα την επίταξη και απαλλοτρίωση μεγαλύτερου μέρους ιδιοκτησίας, ο καθ' ου η αίτηση επέλεξε την πλέον οδυνηρή λύση. Την εισήγηση για κατασκευή γέφυρας με τοίχο αντιστήριξης υποστηρίζει, κατά τους αιτητές, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου,

και ο Επαρχιακός Μηχανικός του Τμήματος Δημοσίων Έργων Πάφου. Επίσης η έκταση στην οποία επηρεάζονται ορισμένα κτήματα των αιτητών είναι σημαντική με σοβαρό δυσμενή επηρεασμό της ακίνητης ιδιοκτησίας τους, ενώ το έργο μπορούσε να επιτευχθεί με την επίταξη και απαλλοτρίωση μικρότερης έκτασης. 5

Η ευπαιδευτη δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση αφού έκαμε αναφορά στις πρόνοιες του Άρθρου 23.8 του Συντάγματος και στις προϋποθέσεις επίταξης που προνοούνται από τους Περί Επιτάξεως Ιδιοκτησίας Νόμους (Νόμος 21/62 μέχρι 43/86) ισχυρίστηκε πως το Υπουργικό Συμβούλιο είχε εξουσία να προβεί στην επίταξη των επίδικων κτημάτων και στη συνέχεια στην απαλλοτρίωση, εξουσία την οποία είχε εκχωρήσει στον εκάστοτε αρμόδιο υπουργό, που στην προκειμένη περίπτωση είναι ο Υπουργός Εσωτερικών. Η εκχώρηση αυτή αναφέρεται στη Γνωστοποίηση με αριθμό 249 που δημοσιεύτηκε στο 3ο Παράρτημα, Μέρος Ι, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας ημερομηνίας 28 Αυγούστου, 1987. Ισχυρίστηκε επίσης πως οι αιτητές κωλύονται (είναι "estopped") γιατί δεν υπόβαλαν ένσταση ούτε για τα ρυμοτομικά σχέδια της 9/7/1982 ούτε για την απαλλοτρίωση της ίδιας ακίνητης ιδιοκτησίας που επηρεάζεται από την επίταξη. 10
15
20

Ισχυρίστηκε επίσης πως η σκοπιμότητα της επίταξης δεν μπορεί να εξεταστεί ύστερα από τη δημοσίευση του Διατάγματος Απαλλοτρίωσης, σκοπός του οποίου ήταν η εξυπηρέτηση του ίδιου σκοπού δημόσιας ωφέλειας που αναφέρεται στο Διάταγμα Επίταξης. 25

Τέλος ισχυρίστηκε πως ο καθ' ου η αίτηση ενήργησε ορθά και μέσα στα πλαίσια των προνοιών του Συντάγματος και της σχετικής νομοθεσίας και πως η επιλογή της κατασκευής πρανούς αντί τοίχου αντιστήριξης ήταν η ορθή και η πλέον ενδεδειγμένη. 30

Στο στάδιο αυτό κρίνω σκόπιμο να αναφερθώ σε ορισμένα πραγματικά γεγονότα που περιβάλλουν την υπόθεση και που αναφέρονται στην αγόρευση της ευπαιδευτης 35

δικηγόρου του καθ' ου η αίτηση.

5 Η βελτίωση της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή στην Πάφο (περιλαμβανομένης και της Λεωφόρου Αθηνών), αποτελεί πολεοδομικό έργο που θα εκτελεσθεί από κοινού από την Κυβέρνηση και το Δήμο Πάφου, με αναλογία συνεισφοράς 4/5:1/5 αντίστοιχα.

10 Η ετοιμασία των αναγκαίων σχεδίων για την εκτέλεση του έργου άρχισε περί τα μέσα Ιουνίου, 1981, όταν το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, σε συνεννόηση με τη Δημοτική Επιτροπή Πάφου, ετοίμασε σχέδια ρυμοτομίας για διαπλάτυνση και ευθυγράμμιση των πιο πάνω Λεωφόρων. Ακολούθως τα σχέδια αυτά στάλθηκαν για μελέτη, έγκριση και δημοσίευση στη Δημοτική Επιτροπή Πάφου, η οποία τα ενέκρινε σε συνεδρία της στις 23 Φεβρουαρίου, 15 1982, και ακολούθως με βάση τις εξουσίες που της παρέχονται από το Άρθρο 12 του Περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου προχώρησε στη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης με αριθμό 1480 στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας με αριθμό 1788 και ημερομηνία 9 20 Ιουλίου, 1982. Η Γνωστοποίηση αυτή δημοσιεύτηκε επίσης για πληρέστερη πληροφόρηση του κοινού στην εφημερίδα "Ελευθεροτυπία" με ημερομηνία 22 Ιουλίου, 1982, και στην παφίτικη εφημερίδα "ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ" στις 24 Ιουλίου, 1982.

25 Ακολούθως το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σε συνεργασία με τη Δημοτική Επιτροπή Πάφου, προχώρησε στην ετοιμασία ρυθμιστικού σχεδίου για τη βελτίωση των Λεωφόρων Γρίβα Διγενή και Αθηνών (λεωφόροι εισόδου της πόλης) στην Πάφο. Σύμφωνα με την παράγραφο 3 της 30 Ένστασης, το σχέδιο τούτο, αντίγραφο του οποίου επισυνάφθηκε ως Παράρτημα "Γ", προβλέπει:-

35 (α) τη διεύρυνση και βελτίωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών των καταστρωμάτων των πιο πάνω Λεωφόρων, για την επίτευξη άνετης και ασφαλούς διακίνησης των οχημάτων και πεζών και την κατασκευή πλακόστρωτων πεζοδρομίων, κεντρικών νηρίδων οδι-

κής ασφάλειας, κ.α., (β) την αντικατάσταση των κατά μήκος των πιο πάνω Λεωφόρων υφιστάμενων εναερίων γραμμών της Α.Η.Κ. και Α.ΤΗ.Κ. με νέες υπόγειες εγκαταστάσεις και σύγχρονο οδικό φωτισμό και την αντικατάσταση πεπαλαιωμένων υπόγειων έργων υποδομής, 5

(γ) τον εξωραϊσμό των Λεωφόρων με τη δημιουργία δενδροστοιχιών και πρασιών,

(δ) την εγκατάσταση εκσυγχρονισμένων αποχετευτικών έργων ομβρίων υδάτων όπου αυτά απαιτούνται. 10

Οι Λεωφόροι Γρίβα Διγενή και Αθηνών (που αναφέρονται στην παρούσα προσφυγή) καθώς και οι Λεωφόροι "Νότιος Παρακαμπτήριος" από το νέο Στάδιο Πάφου προς Κάτω Πάφο και "Βόρειος Παρακαμπτήριος" από νέο Στάδιο Πάφου προς το δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσόχους αποτελούν τις κύριες βασικές κυκλοφοριακές αρτηρίες που προβλέπονται στο προκαταρκτικό τοπικό σχέδιο Πάφου. 15

Το όλο πολεοδομικό έργο θεωρείται έργο πρωταρχικής σημασίας και προτεραιότητας για την Πάφο. Μάλιστα, επειδή η διαπλάτυνση και ανακατασκευή της γέφυρας μπροστά από το σπίτι του Επάρχου κρίθηκε ιδιαίτερα επείγουσα, τόσο για σκοπούς οδικής ασφάλειας, όσο και για τη βελτίωση της κυκλοφοριακής διακίνησης από και προς την Πάφο, κρίθηκε σκόπιμο όπως προηγηθεί της μελετούμενης απαλλοτριώσης αντίστοιχο διάταγμα επίταξης των επηρεαζόμενων τμημάτων των παρόδιων ιδιοκτησιών, ώστε να καταστεί δυνατή το ταχύτερο δυνατό η έναρξη του έργου. Το διάταγμα επίταξης δημοσιεύθηκε στις 17/7/1987 (Παράρτημα "Δ" στην Ένσταση) . Η εργασία για την κατασκευή της γέφυρας ανατέθηκε εργολαβικά, κατόπιν προσφορών, στην Εταιρεία Γ. Ταππακούδη Λτδ., έναντι του ποσού των £38,390.-. Οι εργασίες άρχισαν στις 25/1/1988. 20 25 30

Παράλληλα με τη διαδικασία επίταξης προωθήθηκε 35

5 και η διαδικασία απαλλοτρίωσης των ίδιων επηρεαζόμενων τμημάτων παρόδιων ιδιοκτησιών, και στην Επίσημη Εφημερίδα της 20ης Νοεμβρίου, 1987, (Τρίτο Παράρτημα, Μέρος ΙΙ) δημοσιεύθηκε με αριθ. 1730, Γνωστοποίηση

10 Απαλλοτρίωσης για τους σκοπούς βελτίωσης των πιο πάνω Λεωφόρων Γρίβα Διγενή και Αθηνών. Δεν υποβλήθηκε οποιαδήποτε ένσταση, ή οποιαδήποτε εμπρόθεσμη ένσταση, εναντίον της Γνωστοποίησης αυτής. Κατ' ακολουθία, δημοσιεύθηκε το σχετικό διάταγμα απαλλοτρίωσης

15 στην Επίσημη Εφημερίδα της 19ης Φεβρουαρίου, 1988, (Παράρτημα 3, Μέρος ΙΙ), με αριθμ. Γνωστοποίησης 198. Εναντίον του διατάγματος τούτου καταχωρήθηκε η Προσφυγή 198/88. Οι αιτητές δεν είχαν υποβάλει ένσταση ή ιεραρχική προσφυγή ούτε εναντίον των ρυμοτομικών σχεδίων της 9/7/1982 που επηρέαζαν κατά τον ίδιο τρόπο την ίδια επίδικη περιουσία τους.

20 Κατά τον ισχυρισμό του καθ' ου η αίτηση ο επηρεασμός των τεμαχίων των οποίων μέρος απαλλοτριώνεται δεν κρίνεται ουσιώδης ενώ η διαπλάτυνση και βελτίωση της Λεωφόρου θα επιφέρει ουσιαστική αύξηση της αξίας των επηρεαζομένων παρόδιων ιδιοκτησιών.

Πριν προχωρήσω στην ουσία των πιο πάνω προσφυγών κρίνω αναγκαίο να κάμω αναφορά στις σχετικές πρόνοιες του Συντάγματος και της σχετικής Νομοθεσίας.

25 Το Άρθρο 23.4 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας προνοεί τα εξής:-

30 "4. Οιαδήποτε κινητή ή ακίνητος ιδιοκτησία ή οιονδήποτε δικαίωμα ή συμφέρον επί τοιαύτης ιδιοκτησίας δύναται να απαλλοτριωθεί αναγκαστικώς υπό της Δημοκρατίας ή υπό της δημοτικής αρχής, ως και υπό Κοινοτικής Συνελεύσεως υπέρ εκπαιδευτικών, θρησκευτικών, φιλανθρωπικών ή αθλητικών σωματείων, οργανώσεων ή ιδρυμάτων υποκειμένων εις την αρμοδιότητα αυτής και μόνον εις βάρος προσώπων ανηκό-

35 ντων εις την αντίστοιχον κοινότητα ως επίσης και υπό νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή οργανισμού

κοινής ωφελείας, προς ους έχει παραχωρηθή τοιούτον δικαίωμα υπό του νόμου και δη μόνον:

(α) προς εξυπηρέτησιν σκοπού δημοσίας ωφέλειας, ειδικώς καθορισθησομένου δια γενικού περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως νόμου, όστις θέλει θεσπισθή εντός έτους από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, 5

(β) του τοιούτου σκοπού εξειδικευομένου δι' ητιωλογημένης αποφάσεως της απαλλοτριούσης αρχής εκδιδομένης κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου, περιλαμβανούσης σαφώς τους λόγους της τοιαύτης απαλλοτριώσεως και 10

(γ) επί καταβολή τοις μετρητοίς και προκαταβολικώς δικαίας και ευλόγου αποζημιώσεως καθοριζομένης εν περιπτώσει διαφωνίας υπό πολιτικού δικαστηρίου." 15

Το Άρθρο 23.8 του Συντάγματος προνοεί τα εξής:-

"8. Οιαδήποτε κινητή ή ακίνητος ιδιοκτησία δύναται να επιταχθή υπό της Δημοκρατίας, ή υπό Κοινοτικής συνελεύσεως υπέρ εκπαιδευτικών, θρησκευτικών, φιλανθρωπικών ή αθλητικών σωματείων, οργανώσεων ή ιδρυμάτων υποκειμένων εις την αρμοδιότητα αυτής και επ' όσον ο ιδιοκτήτης και το δικαιούμενον κατοχής της ιδιοκτησίας άτομον ανήκουσιν εις την αντίστοιχον κοινότητα και δη μόνον: 20

(α) προς εξυπηρέτησιν σκοπού δημοσίας ωφελείας ειδικώς καθορισθησομένου δια γενικού νόμου περί επιτάξεων, όστις θέλει θεσπισθή εντός έτους από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, 25

(β) του τοιούτου σκοπού εξειδικευομένου δι' ητιωλογημένης αποφάσεως της επιβαλλούσης την επίταξιν αρχής εκδιδομένης κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου και περιλαμβανούσης σαφώς τους λόγους της τοιαύτης επιτάξεως, 30

(γ) δια περίοδον μη υπερβαίνουσαν την τριετίαν και

(δ) επί καταβολή τοις μετρητοίς το ταχύτερον δικαί-
ας και ευλόγου αποζημιώσεως καθοριζομένης εν περι-
πτώσει διαφωνίας υπό πολιτικού δικαστηρίου."

5 Οι Περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμοι (15
του 1962, 25 του 1983, και 148 του 1985) αναφέρουν τα
εξής:-

"ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟ- ΤΡΙΩΣΕΩΣ

10 Σκοποί δι' ους ιδιοκτησία δύ-
ναται να απαλ-
λοτριωθή. 3(1) Τηρουμένων των διατάξεων του
Συντάγματος και του παρόντος Νόμου
πάσα ιδιοκτησία δύναται ν' απαλλο-
τριωθή αναγκαστικώς διά σκοπούς δη-
μοσίας ωφελείας.

15 (2) Σκοποί δημοσίας ωφελείας περι-
λαμβάνουσι σκοπούς· αφορώντας εις -

.....
(ι) την δημιουργίαν ή συντήρησιν ή
ανάπτυξιν των διά ξηράς, θαλάσ-
σης ή αέρος συγκοινωνιών·

20

(πι) την επίτευξιν ή προαγωγήν των
σκοπών των δημοτικών αρχών,
νομικών προσώπων δημοσίου δι-
καίου, ή κοινής ωφελείας οργανι-
σμών, ειδικώς προβλεπομένων
υπό τινος νόμου·

25

Διάταγμα απαλ-
λοτριώσεως.

6(1)

(2)

(3) Τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος, το διάταγμα απαλλοτριώσεως εκδίδεται -

(α) οσάκις απαλλοτριούσα αρχή είναι η Δημοκρατία, υπό του Υπουργικού Συμβουλίου 5

.....".

Ο Περί Δημοσίων Οδών Νόμος, Κεφ. 83, αναφέρει τα πιο κάτω:-

Interpretation	2. In this Law -	10
	' public road' means any street, square, pathway, open place or space vested in the Crown for the use of the public under any Law in force for the time being (notwithstanding that the same may be under the control of any other authority or body and notwithstanding that the expense of repairing and maintaining the same is borne by such authority or body) and includes any pathway, open place or space over which the public has a right of way and any bridge and culvert over which a public road passes and the parapets and battlements of any such bridge or culvert and any ditch, embarkment, drain, causeway or supporting wall used in connection with a public road and any land adjacent to any public road which has been reserved for its protection or benefit".	15 20 25 30

Την πιο πάνω εξουσία το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εκχωρήσει στον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό, σύμφωνα με το Άρθρο 3(1) του Περί Εκχωρήσεως της ενασχίσεως των Εξουσιών των Απορρεουσών εκ τινος Νόμου, 35

5 Νόμου του 1962 (23/62), που στην προκειμένη περίπτωση είναι ο Υπουργός Εσωτερικών (βλέπε σχετικά Γνωστοποίηση Αριθ. 249, Τρίτο Παράρτημα, Μέρος Ι, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας Αριθ. 2255 της 28ης Αυγούστου, 1987).

10 Είναι παραδεκτό και από τις δυο πλευρές στις παρούσες προσφυγές ότι πράγματι τα κτήματα των αιτητών, βρίσκονται μέσα στα δημοτικά όρια Πάφου, στη νότια πλευρά των Λεωφόρων Αθηνών και Γρίβα Διγενή οι οποίες
15 εκτείνονται από τη γέφυρα παρά την οικία του Επάρχου η μεν πρώτη ανατολικά προς τη γέφυρα των Λιμναρχών, η δε δεύτερη δυτικά προς το κέντρο της πόλης. Τα κτήματα αυτά επηρεάζονται από το διάταγμα επίταξης και απαλλοτριώσης που αποτελούν αντίκειμενο των παρούσων
20 προσφυγών. Επηρεάζονται επίσης από γνωστοποίηση ρυμοτομίας που έλαβε χώρα το 1982 (Γνωστοποίηση Αριθ. 1480 στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 1788, ημερομηνίας 9 Ιουλίου, 1982, που δημοσιεύτηκε και σε δυο κυπριακές εφημερίδες).

25 Η κατασκευή του όλου έργου που η εφαρμογή του κρίθηκε αναγκαία με τη δημοσίευση γνωστοποίησης ρυμοτομίας το 1982 είχε θεωρηθεί πολεοδομικό έργο πρωταρχικής σημασίας και προτεραιότητας για την Πάφο. Λόγω
30 της αναγκαιότητας του το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σε συνεργασία με το Δήμο Πάφου είχε προχωρήσει σε μελέτες και εκπόνηση σχεδίων ρυμοτομίας για διαπλάτυνση και ευθυγράμμιση των Λεωφόρων Αθηνών και Γρίβα Διγενή, τα οποία η Δημοτική Επιτροπή Πάφου ενέκρινε στη συνεδρία της στις 23 Φεβρουαρίου, 1982, και με
35 βάση τις εξουσίες που της παρέχονται από το Άρθρο 12 του Περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου, προχώρησε στη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης με αριθ. 1480 στην οποία έχω ήδη κάμει αναφορά.

35 Το ρυμοτομικό σχέδιο του 1982 δεν προσβλήθηκε από τους αιτητές και, κατά συνέπεια, έγινε τελειωτικό και η εγκυρότητα του δεν μπορεί να προσβληθεί με τις προσφυγές αυτές γιατί οποιοδήποτε έννομο συμφέρον των αιτη-

τών για προσβολή του έχει καταστεί εκπρόθεσμο.

Επομένως το πραγματικό νομικό καθεστώς που υφίστατο κατά τον ουσιώδη χρόνο της επίταξης και της απαλλοτριώσης ήταν η επίταξη και απαλλοτριώση μέρους της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητών, που ήταν αναγκαία για τους σκοπούς της εφαρμογής της ήδη υφιστάμενης ρυμοτομίας, σε βάρος των κτημάτων αυτών και που σκοπό είχε τη βελτίωση των προαναφερθεισών Λεωφόρων η οποία αναφέρεται και ως ο σκοπός δημόσιας ωφέλειας που επιδιώκετο με τα διατάγματα αυτά.

Σαν αποτέλεσμα των πιο πάνω, βρίσκω πως ο ισχυρισμός των αιτητών για παρανομία του όλου σχεδίου και μη συμμόρφωση του με τις διαδικασίες που προνοεί ο Νόμος δεν ευσταθεί.

Τα πιο πάνω απαντούν το δεύτερο νομικό λόγο των αιτητών.

Έρχομαι τώρα στον πρώτο νομικό λόγο που αφορά την αρμοδιότητα του Υπουργού Εσωτερικών να εκδώσει τα επίδικα διατάγματα.

Έχω ήδη κάμει αναφορά στις εξουσίες που παρέχονται από το Σύνταγμα στην Κυβέρνηση της Δημοκρατίας για απαλλοτριώση και επίταξη ακίνητης ιδιοκτησίας για εξυπηρέτηση "σκοπών δημοσίας ωφελείας ειδικώς καθορισθσομένων δια γενικού νόμου" καθώς επίσης και των σκοπών δημοσίας ωφελείας όπως καθορίζονται από το Νόμο, μεταξύ των οποίων και η δημιουργία, συντήρηση, ή ανάπτυξη των συγκοινωνιών.

Στην προκειμένη περίπτωση όπως ανάφερα πιο πάνω η εκτέλεση του επίδικου έργου είχε αναληφθεί από κοινού από το Δήμο και την Κυβέρνηση γιατί εξυπηρετούσε γενικότερους σκοπούς οδικής ασφάλειας και βελτίωση της κυκλοφοριακής διακίνησης από και προς την Πάφο με κάλυψη της δαπάνης κατά τα 4/5 από την Κυβέρνηση και 1/5 από το Δήμο Πάφου. Συνεπώς, η απαλλοτριώση που έγινε

5 με διάταγμα του Υπουργού Εσωτερικών emπίπτει μέσα στα πλαίσια των εξουσιών που παρέχονται στην Κυβέρνηση από το Σύνταγμα. Ειδικά για το διάταγμα επίταξης για το οποίο εξουσία δεν παρέχεται από το Σύνταγμα στους δήμους, η Κυβέρνηση ορθά προέβηκε στην προώθηση του εφόσο επρόκειτο για σκοπό δημόσιας ωφέλειας.

10 Σαν αποτέλεσμα των πιο πάνω καταλήγω στο συμπέρασμα πως ο Υπουργός Εσωτερικών με την έκδοση των επίδικων διαταγμάτων, ενήργησε μέσα στα πλαίσια των εξουσιών που του εκχώρησε το Υπουργικό Συμβούλιο βάσει του Νόμου Περί Εκχώρησης της ενασχήσεως των Εξουσιών των Απορρεουσών εκ τινος Νόμου, του 1962 (αριθ. 23/62).

15 Το διάταγμα επίταξης στην προκειμένη περίπτωση κρίθηκε αναγκαίο και επικουρικό για την προώθηση των σκοπών της απαλλοτρίωσης και όπως εμφανίζεται απ' όλα τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον μου η διαδικασία της απαλλοτρίωσης προχωρούσε παράλληλα με το διάταγμα της επίταξης ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το διάταγμα της επίταξης προηγήθηκε του διατάγματος της απαλλοτρίωσης.

25 Τέλος, αναφορικά με τον τρίτο λόγο που αφορά τις δυσμενείς επιπτώσεις στην περιουσία των αιτητών και την παράλειψη επιλογής της λιγότερο οδυνηρής λύσης με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης αντί πρανούς έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:-

30 Καμιά μαρτυρία δεν προσάχθηκε από τους αιτητές που να υποστηρίζει τον ισχυρισμό τους ότι υπήρχε λιγότερο οδυνηρή λύση με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης αντί πρανούς, η οποία θα συνεπάγετο τη χρησιμοποίηση μικρότερου μέρους της ιδιοκτησίας ορισμένων αιτητών. Οι αιτητές βασίστηκαν στη παρατήρηση του Επαρχιακού Μηχανικού του Τμήματος Δημοσίων Έργων Πάφου που αναφέρεται σε επιστολή του προς το Διευθυντή του Τμήματος Δημοσίων Έργων, με ημερομηνία 10 Δεκεμβρίου, 35 1983, σύμφωνα με την οποία η λύση του τοίχου αντιστήρι-

ξης ήταν μεν δαπανηρότερη από το πρηνές αλλά προτιμότερη αισθητικά και λειτουργικά. Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως μελέτησε προσεκτικά την άποψη του Επαρχιακού Μηχανικού του Τμήματος Δημοσίων Έργων Πάφου, όμως κατάληξε στο συμπέρασμα ότι τόσο αισθητικά όσο και λειτουργικά η λύση της κατασκευής πρηνούς αντί τοίχου αντιστήριξης, η οποία ήταν και η πλέον οικονομική, υπερερούσε της άλλης. 5

Όπως έχω ήδη αναφέρει οι αιτητές δεν προσκόμισαν καμιά μαρτυρία σε απόδειξη των ισχυρισμών τους ότι η λύση με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης ήταν η πλέον ενδεδειγμένη υπό τα περιστατικά της υπόθεσης. 10

Για τους πιο πάνω λόγους οι προσφυγές αποτυγχάνουν και απορρίπτονται και, οι επίδικες αποφάσεις επικυρώνονται. Δεν κάμνω διαταγή για έξοδα. 15

Προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα.